

Wegmonitoren van onzekerheid

Sinds de befaamde uitspraak van het Europese Hof over de kokkelvisserij in de Waddenzee weten we allemaal dat er echt zekerheid moet bestaan over het uitblijven van schadelijke gevolgen voor een Natura 2000-gebied. Als er met zekerheid geen significante gevolgen voor de natuurwaarden zullen optreden, volstaat een lichte toets en hoeft de 'zware' habitattoets (met lastige vervolgstappen als een alternatieventoets, passende beoordeling, dwingend redenen en natuurcompensatie) niet verder doorlopen te worden. Als er met zekerheid geen sprake is van wat in de wandeling wel 'significantie' wordt genoemd, slaakt iedereen dus een zucht van verlichting.

Maar zekerheid is in de ecologie niet altijd te geven. De bestuurspraktijk lijkt hier nu iets op gevonden te hebben. Als er nog onzekerheid resteert en bijsturen of beëindigen van de activiteit later nog mogelijk is, kan deze restonzekerheid door een monitoringsverplichting worden ondervangen.

In essentie is dat niet meer dan het 'hand aan de kraan'-principe, maar je zou het oneerbiedig ook wel het *wegmonitoren van onzekerheid* kunnen noemen...

In de recent verschenen studie *De habitattoets getoetst* van Chris Backes (LEI, 2007) wordt het voorbeeld genoemd van mogelijke toename van bestemmingsverkeer naar een geplande woonwijk in de gemeente Zeewolde. Hier had de provincie de gemeente verplicht tot een monitoringsprotocol. Elk jaar moeten de aantallen watervogels in het nabij gelegen Natura 2000-gebied worden geteld. Zo hoeft een "niet uitsluitbare restonzekerheid toch geen allesbelemmerende

werking te hebben", aldus Backes en het is niet ondenkbaar dat ook de rechtspraak deze hoogleraar natuurbeschermingsrecht hierin zal volgen. Zo kwam ik in de meest recente rechtspraak al monitoring naar verstoring van vogels tegen bij het TT-circuit van Assen "om de effecten voor het Witterveld inzichtelijker te maken."

Je kunt soms significante effecten op de natuurwaarden van een Natura 2000-gebied natuurlijk ook al op voorhand door middel van wat aanpassingen op een voorgenomen project voorkomen. Dit heet *mitigatie*. Denk bijvoorbeeld aan lichthinder van een gepland flatgebouw op nachtvogels in een nabij gelegen Natura 2000-gebied zoals bijvoorbeeld de uiterwaarden van de Neder-Rijn pal onder Wageningen. Deze lichthinder werd weggemitigeerd door andere verlichting en door verlichting slechts aan de achterkant van de flat te plannen. Lukt zo'n mitigatie echter niet, dan loont het dus de moeite om eens te denken aan monitoring. Significantie kun je dus wegmitigeren maar ook wegmonitoren....

Fred Kistenkas

Alterra en leerstoelgroep Bos- en Natuurbeleid, Wageningen Universiteit